

Čas 2

Kamkorder i saveti za snimanje

ŠTA ĆETE NAUČITI U OVOM ČASU:

- Prelazak na digitalne kamkordere
- Izbor kamkordera
- Unapređivanje (poprilično) na video-zapise sa visokom definicijom
- Osamnaest saveta za snimanje sjajnog video-zapisa
- Ekspertni saveti Karla Petersona

Da bi se napravila kvalitetna video-produkcija treba startovati sa sirovim materijalom visokog kvaliteta - originalnim snimkom. Većina knjiga o Premiere Pro-u zanemaruje ovu temu, ali nikava pametna, ekspertna montaža ne može da pretvori osrednji, sirovi video ili audio-zapis u zaslepljujući finalni proizvod. Ovde važi stara kompjutersko-programerska izreka: dubre unutra, dubre napolju. U TV svetu ova izreka ima nešto drugačiji oblik: ne možete izvršiti kasniju ispravku. To jest, postproduksijske tehnike neće napraviti kvalitet od video-dubreta.

Imam 15 godina iskustva u emitovanju TV i video-produkcije. Snimao sam sam i radio sa nekim od najboljih fotografa u poslu. U ovom času preneću neke od njihovih saveta za snimanje video-zapisa, koji će Vas postaviti na pravi put ka krajnem proizvodu, na koji možete biti ponosni.

Prelazak na digitalne kamkordere

Na stranu sjajni kvalitet, pravi poslednji udar na svet vrhunske video-produkcije je vest da su današnji najbolji potrošački i prosumer (korak dalje od consumer, ali još uvek bez difuzionog kvaliteta) kamkorderi digitalni. Ovo za neke od Vas može biti jučerašnja vest, ali za one koji tek zakoračuju u svet video-produkcije - poslušajte. Digitalni video (DV) menja sve.

Čas 2

U ranijim danima (pre nekoliko godina) analogni video-zapis je bio sve. DV je bio smešno skup i definitivno nije bio opcija za budžet video-produkcije.

Analogni video-signal ima kontinualni talasni oblik. Mali prekidi u tom inače glatkom, kontinualnom signalu dovode do degradacije slike i kvaliteta boja. Jednostavno dosnimavanje (snimanje) na analognu traku, sa druge analogne trake dovodi do izvesnog gubitka u kvalitetu. Sa svakim novim dosnimavanjem - svakim dodatnim generisanjem - slika izgleda manje definisana, boje postaju sve više isprane, a slike postaju granularne. Kvalitet audio-zapisa takođe opada sa svakim generisanjem.

U sistemima u kojima se može vršiti samo montaža trake, da bi se napravio jednostavni prelaz između scena, kao što je rastapanje, ili da bi se izvršilo dodavanje specijalnih efekata, kao što je prikazivanje video-zapisa u pokretnim okvirima, potrebno je obavljanje višestrukih montaža ili prolaza u snimanju. Svaki prolazak dodaje traci dodatni video šum.

Montažeri koji koriste mašine sa analognim trakama moraju da vrše pažljivo planiranje, kako bi izbegli kreiranje projekata sa očiglednim razlikama u kvalitetu video-zapisa, koji nastaju pri prelazu iz jednog preseka u drugi.

DV čini da gubitak kvaliteta pri generisanju postane stvar prošlosti. DV predstavlja binarni signal - niz jedinica i nula. Za razliku od analognog signala, koji ima široki raspon mogućnosti za vrednost podataka i mnogo načina na koji ih elektronska oprema može pogrešno protumačiti, digitalni signal retko kada gubi kvalitet u toku prenosa i ne pati od gubitka pri generisanju.

UZGRED

Daljinski digitalni video-zapisi

Kućni satelitski sistemi, koji koriste one antene veličine pice, jesu digitalni. Da bi došli do kuće, ti digitalni TV signali putuju od predajnika na zemlji do satelita u geosinhronoj orbiti (22,000 milje u svemiru), a zatim nazad do paraboličnog prijemnika veličine pice - 44,000 milja, a slika je ipak kristalno jasna.

Iako se u signal može uvući neki šum, elektronska oprema može ovo lako da isfiltrira, jer su sve što ona traži nule i jedinice (videti sliku 2.1). Malo neravni uglovi signala, retko su toliko veliki da mogu da dovedu do očiglednog gubitka u kvalitetu signala.

Ono što je bitnije za našu svrhu je da višestruka DV montaža ili dosnimavanje ne dovodi do gubitka pri generisanju. Signal jednostavno ostaje sastavljen od nula i jedinica. Ne morate više ograničavati svoja kreativna razmatranja kako biste obezbedili signal sa malom količinom šuma. Bez obzira koliko montaža obavite, bez obzira koliko slojeva elemenata ubacite u isečak (clip), ne bi trebalo da se javi nikakav primetan šum ili degradacija u tačnosti.

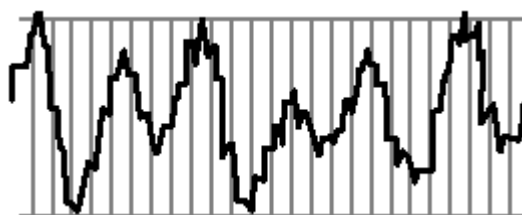
Zbog toga, prvo što bi trebalo uraditi je da kupite, pozajmite ili iznajmite DV kamkorder. Kupovina će Vas koštati između 500\$ i 4,000\$ (pogledajte predstojeću recenziju nekoliko prosumer kamkordera).

Tri stvari određuju cenu kamkordera: kvalitet optičkih stakala, mogućnosti i to da li oni imaju jedan ili tri integrisana kola ili čipova za prikupljanje i obradu slika. Kako se budete pomerali po opsegu cena videćete povećani broj konkurentnih mogućnosti - optička stakla sa većom žižnom daljinom, veći viziri sa LCD ekranima, programabilna podešavanja i veće brzine zatvarača kamere. Ali, najveća razlika je u tome da prvoklasni kamkorderi imaju tri čipa, za razliku od proizvoda sa nižom cenom, koji imaju po jedan.

Slika 2.1

Signal šuma može dramatično da utiče na analogne signale, ali praktično nema nikakvog uticaj na binarne signale.

Analogni signal sa šumom

Digitalni (binarni) signal sa šumom

Izbor kamkordera

Prva na redu je oprema - a na vrhu liste nalazi se kamkorder. Ovo je uzbudljivi trenutak. Godinama su video profesionalci teglili Sony Beta SP i Ikegami kamere, sa difuzionim kvalitetom (broadcast-quality), od kojih se koči rame. Njihove bogate boje i sposobnosti pri slabom svetlu služile su da osramote prosumer i potrošačke **prosumer** kamkordere.

Ovo više na važi. Neki mogu da cepidlače i da kažu da današnji prosumer kamkorderi nemaju pravi difuzioni kvalitet, ali samo najistreniranije oko može da primeti neku značajnu razliku između Canon XL1S-a od 3,300\$ ili Sony DCR-VX2000 od 2,300\$ i bilo čega što difuzione kamere od 15,000 i više dolara mogu da izvuku. Na slici 2.2 prikazani su neki od modela prosumer kamkordera visokog kvaliteta. U međuvremenu, čak i jeftini modeli prosumer i potrošačkih kamera su i više nego prihvatljivi i rade dobro sa Premiere Pro-om.

Saveti za izbor kamkordera

Kamkorderi za konvertovanje svetlosti i boja u digitalni signal koriste CCD (charged coupled device) čip. Kamkorderi sa jednim CCD čipom moraju da obrade veliku količinu podataka.

Čas 2

Kamkorderi sa tri čipa koriste prizmu, kako bi dolazeću svetlost podelili na odvojenu crvenu, zelenu i plavu (RGB) nijansu, tako omogućavajući svakom posebnom CCD čipu da sakupi više informacija unutar označenog segmenta spektra boja. Iako kamkorderi sa jednim čipom koriste specijalne RGB filtre koji pomažu da njihov CCD čip interpretira podatke o boji, kamere sa tri čipa imaju značajno bolje sposobnosti za boju i slabu svetlost.

Slika 2.2

Najbolji prosumer DV kamkorderi. Canon XL1S (procenjena ulična vrednost je 3,300\$), Sony DCR-VX2000 (2,300\$) i Panasonic PV-DV953 (1,300\$). Ne možete pogrešiti ako izaberete bilo koji od ovih modela.

Canon XL1S

Panasonic PV-DV953

Sony DCR-VX2000

Izbor kamkordera zavisi od Vaše publike. Ako su video-zapisi samo za kućno gledanje ili gledanje na Webu, biće dobar i kamkorder sa jednim čipom. Ako ćete svoje video-zapise projektovati na većim ekranima na licitatorskim prezentacijama ili na sastancima akcionara, treba ozbiljno razmisliti o kamkorderima sa tri čipa. A ako želite da uđete u posao profesionalne video-produkcije, kamkorder sa tri CCD čipa je obavezan. Dolazak u kancelariju klijenta sa kamkorderom veličine dlana, koji ima samo jedan čip, siguran je način da izgubite posao.

Recenzije prosumer kamkordera

Kupovina kamkordera je jedna od onih stvari koja se obično može svesti na osećaj. Izberete kamkorder i on dobro stoji u rukama, kontrole su logične i pristupačne, meniji imaju smisla i slike izgledaju dobro. Ili ne. Kada počnete da kopate po detaljima - svim onim mogućnostima - mozak počne da se koči.

Dakle, evo osnovnih stvari: prvoklasni kamkorderi daju tri čipa i dosta opcija koje se mogu podesiti ručno: fokus, dužica (iris), brzina zatvarača kamere i bilans beline. Ako ste ozbiljni oko snimanja video-zapisa visokog kvaliteta želećete da imate ovaj nivo kontrole. Na primer, postavljanje veće brzine zatvarača kamere - Panasonic PV-DV 952, koji sam testirao za potrebe ove knjige, ima superbrzi zatvarač kamere sa brzinom od 1/8000-ti deo sekunde - što znači da možete uhvatiti veoma jezgrovite slike, veoma brzih predmeta. Sa takvim brzinama zatvarača kamere, automobili za trku i sprinteri izgledaju oštro. Doduše, da bi ovo moglo da se izvede, potrebno je dosta svetlosti.

Ostale mogućnosti od značaja uključuju sledeće:

- Alternativni optički zum - najmanje 10x, ali je 25x bolje.
- Mogućnosti ulaza i izlaza. Poznat je IEEE 1394 (sredstva sa industrijskim standardom koja služe za transfer digitalnog video-zapisa), jer je to sredstvo za snimanje sa i u VCR ili drugi kamkorder (S-Video konektori su bolji od kompozitnih). Analog-in omogućava da snimate analogni video-zapis na DV i/ili da ga direktno prosledite PC-u preko IEEE 1394 kabla.
- Potreban je eksterni priključak za mikrofonski, kao i priključak za naglavne slušalice.
- Optička stabilizacija slike korišćenjem prizmi ili nekog drugog sredstva (za razliku od manje poželjne elektronske stabilizacije).

Suvišne mogućnosti - a njih ima dosta - uključuju sledeće:

- Digitalni zum. Sve što dobijate su zdepasti pikseli. Da biste ovo obradili koristite Premiere Pro-ove efekte Motion ili Transform.
- Titler, postepeno pojavljivanje (fade-in), postepeno gubljenje (fade-out) i digitalni efekti (slika u slici, brisanje (wipe), metod sa više slika, sepija i tako dalje). Premiere Pro će ovo obraditi, a da Vas ne primorava da nespretno baratate nezgodnim kontrolama i menijima.
- Prikaz širokog ekrana (osim ako je u pitanju pravi 16:9 - malo njih nudi ovo). Lažni široki ekran jednostavno dodaje crne trake na vrhu i dnu ekrana prekrivajući delove slike. Ponovo ovaj izgled možete da kreirate u Premiere Pro-u.
- Ugrađene metode za kompenzaciju svetlosti, uključujući podešavanja za svetlo u leđa, slabo svetlo, portret, sportski pregled i izuzetno jako svetlo (razbijanje valova o grebene i sneg). Za tačnije obrađivanje ovih situacija treba da koristite ove ručne mogućnosti.

De facto standard za kamkordere u prosumer industriji je Canon XL1S, iza koga sledi Sony DCR-VX2000, Canon GL2 i Panasonic PV-DV953.

Nešto slabiji 3CCD kamkorder, koji ipak ima prosumer kvalitet je Sony DCR-TRV950.

Panasonic PV-DV953

Panasonic PV-DV953 je prvoklasni prosumer kamkorder. Iako Sony i Canon drže najveći deo prosumer tržišta, DV953 se ipak može probiti u tu željenu grupu.

Panasonic mi je pozajmio PV-DV952 - predhodnika PV-DV953 - za recenziju. PV-DV953 je skoro identičan. Dva značajna poboljšanja su 50% više piksela na njegovim CCD-ovima (što dovodi do boljeg kvaliteta slike) i manja cena. PV-DV953 predstavlja prvi prosumer kamkorder sa tri CCD-a sa cenom koja je manja od \$1,500.

Izuzetne standardne mogućnosti uključuju tri CCD-a sa 2.4 mega piksela (Sony TRV ima 1 mega piksela, ili jedan milion piksela), 30x optički zum, LCD monitor u boji od 3,5", vizir u boji, ručne kontrole kojima se lako pristupa, VCR kontrole koje se lako koriste i daje osećaj komfora.

Čas 2

Ostale dobre mogućnosti: obezbeđena baterija se brzo puni i može da pokreće kamkorder oko dva sata, kontrola menija pomoću točkića/dugmeta je efikasna, kvalitet audio-zapisa je veoma dobar i minimizira se zvuk iza kamere, a USB konekcija omogućava lako prebacivanje slika i audio-zapisa na PC.

Neka manja cepidlačenja: DV952 pokušava da bude najvažniji prosumer/consumer kamkorder. Ima previše suvišnih mogućnosti koje podižu cenu bez davanja nekih dodatnih prednosti. Kvalitet digitalne fotografije ne može se meriti sa standardnim digitalnim kamerama sa fotografijom bez pokreta, snimanje audio-zapisa na memorijsku karticu je nepotrebno (jednostavno koristite DV traku i konektor IEEE 1394), mikrofoni za zumiranje služi samo za povećavanje jačine snimljenog audio-zapisa, bez sužavanja fokusa zvuka, stabilizacija slike nema neki očigledni efekat, a uređaj za kvalitet video-zapisa pri slabijoj svetlosti je bučan.

DV953 predstavlja značajan skok za Panasonic. Njegov predhodnik - DV51D - bio je masivan i imao je mali monitor, koji je davao jeftini osećaj i imao neke nezgodne kontrole. DV953 je razrešio sve ove mane.

Zaveštani analogni kamkorderi

Možda posedujete zaveštani (legacy) analogni kamkorder - VHS (zastrašujuća misao), S-VHS ili Hi-8 - i niste spremni da potrošite novac na DV kamkorder. Vaša oprema može da obavi posao, ali će rezultati biti nekoliko stupnjeva ispod lošeg DV video-zapisa. Kvalitet slike većine zaveštenih kamkordera je ispod današnjih DV kamkordera (Hi-8 i dalje izgleda prilično dobro, a profesionalni Beta SP je bolji od Prosumer DV-a). Ali, bez obzira koliko dobro izgleda originalni video-zapis, konačni montirani proizvod neće izgledati izvrsno. To je zbog toga što Premiere Pro prilikom učitavanja analognog video-zapisa u PC (hvatanje video-zapisa), vrši njegovo konvertovanje u digitalni video-fajl (pri čemu se gubi jedan deo kvaliteta). Kada se zapis vrati na analognu traku, kako bi se pogledao, on će izgubiti još veći deo kvaliteta. S obzirom na to da Premiere Pro pamti video-zapis u digitalnom obliku, kod konvertovanog analognog zapisa (ili DV-a), u toku montaže, neće doći do gubitka pri generisanju.

Još jedan manji nedostatak: Biće Vam potrebno da kupite karticu za hvatanje (videti Čas 4 "Podešavanje Premiere Pro-a") sa konektorima za analogni ulaz. Obična kartica, koja služi samo za hvatanje DV-a, neće raditi.

Unapređivanje (poprilično) na video-zapise sa visokom definicijom

TV sa visokom definicijom (HDTV - high-definition TV) će se uskoro pojaviti. Otprilike. On se najavljuje već skoro dve decenije. Još 1987. sam napravio novinsku priču o tome kako KSL-TV (moj tadašnji poslodavac) u Salt Lake City-ju prelazi na visoku definiciju. Odgovor potrošača od tada bio je definitivno poražavajući.

To će se uskoro promeniti. Jedan od razloga predstavlja i pritisak sa vrha ka dnu koji Federal Communications Commission (federalna komisija za komunikacije) vrši na TV mreže, njihove filijale i nezavisne stanice, da se prebace na digitalni TV (uključujući visoku definiciju) do 2006.

Ali, smatram da će pritisak odozdo nagore biti glavni razlog da se pređe na HDTV. Video-producenti, oglašavači, nezavisne filmadžije i potrošači vodiće napad ka HDTV-u.

Kvalitet slike HD-a skoro da se poklapa sa filmom od 35mm, kamere sličnog kvaliteta i oprema za montažu su jeftiniji (oko \$200,000 za vrhunske HTDV nasuprot \$400,000 za prvoklasne filmske kamere), a i video-trake za visoku definiciju koštaju mnogo manje. Sa uključenom obradom, film košta oko \$5,000 po satu. Jedan sat HD-trake košta \$60.

Premiere Pro može da obrađuje HDTV, ali je za to potreban određeni specijalizovani hardver i softver. Do izdavanja ove knjige samo jedna kompanija je najavila proizvod u stilu HDTV-a za Premiere Pro: CineFormov Aspect HD softverski plug-in (odvojeni deo softvera koji radi sa Premiere Pro-om) koji košta \$1,200 i koji je povezan sa \$4,000 JVC JY-HD10U prosumer HD-kamkorderom (videti sliku 2.3). Pregled ovih proizvoda predstavljam u Času 21, "Proizvodi trećih lica".

Slika 2.3
JVC JY-HD10U
predstavlja prvi
prosumer
HS-kamkorder.

HD predstavlja mali deo skupa trenutnih mogućnosti Premiere Pro-a, tako da ću ograničiti moj pregled. Ali, taj skup mogućnosti neće ostati dugo ograničen. Adobe izjavljuje da sarađuje sa nekoliko proizvođača kamkordera i kompanija za izradu video-kartica sa visokom definicijom, a i eksperti najavljuju nekoliko partnerstva u bliskoj budućnosti.

Čas 2

Osamnaest saveta za snimanje sjajnog video-zapisa

Kada već pri ruci imate kamkorder koji ste izabrali, vreme je da se usudite i da snimate video-zapise.

Evo aksioma za snimanje video-zapisa:

- Označite svoje DV trake.
- Pridržavajte se "pravila trećine".
- Snimate završni snimak.
- Snimate uvodni (establishing) snimak.
- Neka snimak bude stabilan - koristite tronožac.
- Neka kamera prati akciju.
- Koristite prateće snimke kako biste se kretali sa akcijom.
- Isprobajte neobične uglove.
- Nagnite se ka ili od predmeta.
- Napravite široke i krupne snimke kako biste povećali intresovanje.
- Pokušajte da akciju smestite u više snimaka.
- Snimajte sekvence kako biste potpomogli pričanje priče.
- Izbegavajte brza praćenja kamerom i prenatrpane zume - oni su samo za MTV.
- Zapamtite da treba slikati odsecanja (cutaway) kako biste izbegli skokovite rezove.
- Postarajte se da ne razbijate "ravan".
- Ubacite dosta prirodnog zvuka.
- Koristite svetla kako biste učinili projekat briljantnim.
- Isplanirajte svoj snimak.

U ovih osamnaest stavki nabacao sam dosta stvari. Sve one će pomoći da video-zapis dobije profesionalni sjaj. Svaka od njih detaljno je obrađena u odeljcima koji slede.

Označavanje DV traka

Ovo je dosadno, ali u budućnosti može uštedeti vreme. DV kamkorder, pri snimanju, postavlja vremenski kod. Ovaj vremenski kod ćete kasnije, pri prebacivanju DV-a na kompjuter, verovatno koristiti kako biste kreirali log za video-isečke. Kada završite sa zapisivanjem trake ili traka u log, saopštite Premiere Pro-u da izvrši automatsko vraćanje logovanih isečaka, tako što će izvršiti automatsko prebacivanje trake u delovima, na osnovu vremenskih kodova koji su zapisani u logu, a zatim izvršiti snimanje na hard disk.

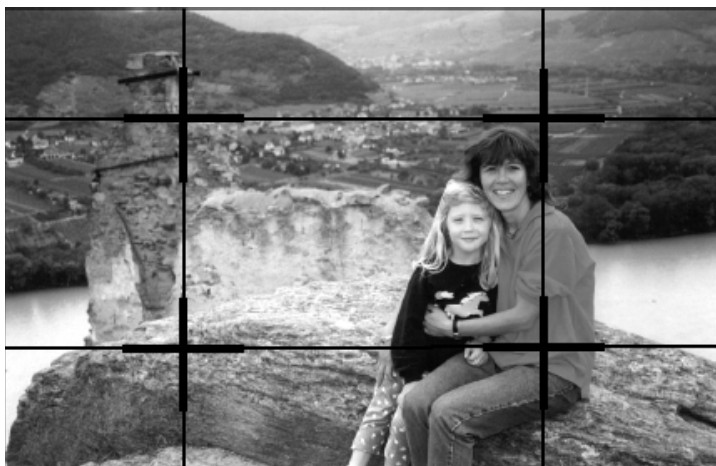
Većina kamkordera, kada se stave u pogon, resetuju svoj vremenski kod na nula sekundi. Ako to uradite više od jednog puta korišćenjem iste video-trake, završićete sa nekoliko instanci istog vremenskog koda na istoj traci. Kao rezultat, Premiere Pro će verovatno vratiti pogrešan isečak. Ovo se rešava obeležavanjem traka pre obavljanja bilo kakvog snimanja. Trake označavate tako što stavite novu traku u kamkorder, zatvorite objektiv, pritisnete Record i sačekate da kamkorder označi celu traku. Premotajte je i spremni ste za rad. Sada, kako budete koristili kamkorder, ona će snimati novi video-zapis preko crnog video-zapisa koji ste snimili, ali neće promeniti vremenski kod.

Pridržavanje "pravila trećine"

Sastavljanje je najosnovniji elemenat rada sa kamerom, a "pravilo trećine" je stvar iz udžbenika. Prilikom sastavljanja snimka, zamislite da je vizir obeležen sa po dve unakrsne horizontalne i vertikalne linije. Centar interesovanja bi trebalo da padne u jedan od četiri preseka. Na slici 2.4 je prikazan jednostavan dijagram. Standardna greška amaterskih fotografa je da centar pažnje stavljaju u centar slike. Najčešće se kod portreta oči osobe stavljaju sasvim u centar fotografije. Jedno od pravila je da pri slikanju treba pogledati oko vizira, a ne samo buljiti u njegov centar. Proverite uglove kako biste videli da li kadar ispunjavate interesantnim slikama. Izbegavajte ogromne oblasti sa praznim prostorom.

Slika 2.4

Pravilo trećine: stavljanje najvažnijeg elementa slike u jedan od ovih preseka učiniće sliku prijatnijom za gledanje.

Čas 2

Snimanje završnog snimka

Možda će izgledati kao da stvari izvodim iz poretka, ali snimak na koji treba najviše misliti jeste završni snimak (početni snimak ili snimci su bitni, ali imaju uticaj koji traje mnogo kraće). Završni snimak je ono što će ostati u mislima gledaoca. Oni su ono što će publika izvući iz video-produkcije. Ako počnete snimanje bez znanja o tome šta će biti završni snimak, treba stalno tražiti taj jedan snimak ili sekvencu koja će najbolje obuhvatiti priču.

UZGRED

Dotsonovo pravilo

Značaj završnog snimka je jasno i glasno iznet na seminaru koji sam pohađao, a koji je organizovao umetnički reporter NBC-TV-a, Bob Dotson (videti Čas 3, "Saveti za kreiranje priče, pisanje i video-produkciju"). On i njegovi fotografi uvek su uspevali da pronađu završni snimak. To može biti jednostavno kao kada neko zatvara vrata, zatvara naliv-pero, mazi psa, isključuje svetlo ili oslobađa leptira iz sklopljenih ruku. Ako Vam se desi da vidite Dotsonovu umetničku priču, razmislite o njenom kraju. Sigurno će biti nezaboravna.

Snimanje uvodnog snimka

Uvodni snimak postavlja scenu. To ne mora da bude početni snimak. Jedan od najboljih uvodnih snimaka svih vremena je iz Robert Retfordovog filma "The Natural". Oni koji su odgledali ovaj veličanstveni film, znaju o čemu pričam: snimak iz poslednjeg reda stadiona za bejzbol, u toku noćne utakmice, koji prikazuje kompletno polje sa blještavim svetlima i aplauzom koji se prolama stadionom. Svakome ko je bio na stadionu za bejzbol velike lige srce počinje da udara brže kada se slika pojavi na ekranu. Ona prikazuje dramatičnu priču u samo jednoj slici.

To bi trebalo da bude cilj uvodnog snimka ili snimaka (ako jednim video-zapisom pokrivате nekoliko tema, možda će Vam biti potrebno nekoliko snimaka).

DA LI STE ZNALI?

Razmišljajte drugačije

Iako su super-široki snimci nekada dobri - izvrsno ustanovljeni snimci su vazdušni - oni omogućavaju razmišljanje "izvan okvira". Ne pribegavajte starim stvarima, kao što su tabla sa rezultatom, znak korporacije ili srednji snimak sale za operacije u bolnici. Probajte nešto drugačije: krupni snimak lopte za fudbal sa prirodnim zvucima dečijih glasova, slika kroz stakleni sto, pod malim uglom, osobe koja koristi proizvod Vašeg klijenta, ili krupni snimak skalpela sa svetlošću koja se odbija sa njegove površine.

Sve ovo zaokuplja pažnju gledaoca i potpomaže pričanje priče.

Neka snimak bude stabilan - koristite tronožac

Svi znamo da fotografi snimaju slike koje gledamo na TV-u i da oni koriste kamere za njihovo kreiranje. Ali, kao video-producenti, ne želimo da na to podsećamo gledaoce. Želimo da im damo osećaj da gledaju kroz prozor ili, još bolje, da se nalaze na određenom mestu.

Drhtava kamera razbija tu iluziju.

Bez obzira na skorašnji trend da se tronožac ne koristi - to je započeo MTV u sopstvenim emisijama, kao što je 48 Hours, u kojoj se trči sa kamerom - ima dosta toga da se kaže o video-zapisu sa glatkim izgledom. Ako radite intervju u kome se sedi ili snimate krupne snimke, postavite kamkorder na "šipke". Kad god je moguće koristite tronožac sa pokretnom glavom. Oni će omogućiti glatke prelaze ili nagibe. Dobri tronošci nisu jeftini. Šipke sa razumno visokim kvalitetom imaju početnu cenu od 150\$. Na slici 2.5 prikazani su prvoklasni primeri.

Slika 2.5

Sachtler DA 75

L aluminijski

tronožac teži oko 2 kg.

Njegova DV 2 pokretna

glava radi dobro sa

kamkorderima male

težine.

DA LI STE ZNALI?

Privremeni tronošci

Ako Vam je tronožac preskup, glomazan ili nepodesan; ako se akcija odvija suviše brzo; ili ako je potrebno da pomerate kameru u toku snimanja, onda nađite neki način za stabilizovanje snimka. Za snimke fotografija bez pokreta, naslonite se na zid, stavite laktove na sto ili stavite kamkorder na čvrsti objekat. Za dobijanje pokretnih snimaka skinite kamkorder sa ramena, držite ga u visini struka i dopustite da se ruke ponašaju kao absorberi potresa.

Još jedna alternativa je da kupite ili da napravite Steadicam. Steadicam Jr - dopunjen ugrađenim monitorom - koji radi sa prosumer kamkorderima košta \$900. Pogledati http://www.steadicam.com/prohh_jr.htm.

Evo web sajta za stabilnu kameru napravljenu kod kuće: <http://www.student.virginia.edu/~fms-uva/steadycam/>. Ona je daleko jeftinija.

Čas 2

Neka kamera prati akciju

Ovo može izgledati očigledno, ali držite svoji vizir na lopti (ili pločici, licu, beskrajnoj traci i tako dalje). Oči gledaoca želeće da prate akciju, pa im dajte ono što žele.

Jedan izvanredan trik je korišćenje direktnog pokreta kao motivatora prelaza. To jest, pratite napredak lista dok ide niz bujicu, a zatim skrenite pokret kamere sa lista - prelazeći - i šireći kako biste prikazali nešto neočekivano: vodopad, veliki industrijski kompleks ili pecaroša.

Koristite prateće snimke kako biste se kretali sa akcijom

Ovo je odličan način da se prati akcija (dobio je naziv jer je korišćenje kamere iz pokretnog vozila jedan od načina da se dobije ovakav snimak). Pratite pravo neku akciju. Ako snimate lopticu za golf koja se kotrlja ka rupi, pratite je iza, ispred ili pored nje. Kada koračate kroz visoku travu, njišite kamkorder u visini kolena i hodajte pravo kroz nju, dozvoljavajući listovima trave da udaraju u objektiv. Jeste li se ikada pitali kako se dobijaju oni odlični snimci skijanja na snegu nizbrdo? Kamerman skija unazad sa teškom ENG kamerom (electronic news-gathering - kamera za skupljanje elektronskih vesti) na svojim ramenima, ili je njišući iz ruku u nivou snega (videti sledeći odeljak). Nekoliko puta sam gledao svog dobrog prijatelja Karl Petersona (pogledajte dolazeći odeljak, "Ekspertni saveti Karl Petersona") kako izvodi ovaj zadivljujući manevar.

Isprobajte neobične uglove

Pomerite svoj kamkorder iz nivoa očiju. Snimci sa ramena imaju svoje mesto - oni verovatno predstavljaju oko 80 posto celokupnog video-zapisa - ali skidanje kamkordera sa ramena dovodi do interesantnijih i ugodnijih snimaka. Snimci u nivou zemlje odlični su za prikazivanje štenadi i beba koje puze. Popnite se na merdevine ili iskoristite visoku zgradu kako biste dobili snimak sa kрана. Snimajte kroz druge objekte ili ljude zadržavajući fokus na svom predmetu.

DA LI STE ZNALI?

Saveti za zaustavljanje akcije

Biće Vam potreban tronožac kako biste kreirali fotografiju sa zaustavljenom akcijom ili laganim vremenskim tokom. Obe metode zahtevaju da kamera ostane mirna. Ostali zahtevi su da se žižna daljina i otvor kamere ne smeju menjati. Dakle, kada postavljate svoj kamkorder za snimanje iste scene u toku dugog vremenskog perioda, kada planirate da komprimujete vreme u toku montaže, postarajte se da auto-fokus, auto-balans beline i auto-dužica budu isključeni.

Nagnite se ka ili od predmeta

Isuviše mnogo snimatelja previše se oslanja na optička stakla za zumiranje. Mnogo bolji način za približavanje ili udaljšavanje od predmeta je nagnjanje unapred ili unazad. Nagnite se napred kako biste počeli sa snimanjem nečijih ruku koje rade na rezbariji drveta; zatim se nagnite unazad (možete pri tome i smanjiti zumiranje), kako biste otkrili da on radi u radionici u kojoj su radnici bedno plaćeni i koja je puna naroda povijenog nad svojim ručnim radom. To je mnogo efikasnije od standardnog zumiranja optičkih stakala i mnogo je jednostavnije za izvođenje.

Napravite široke i krupne snimke kako biste povećali interesovanje

Većina video fotografija početnika kreira jedan dosadni srednji snimak za drugim. Razlog: to se poklapa sa našim iskustvom. Naše oči teže da stvari prihvataju na isti način. Umesto toga, razmišljajte široko i krupno. Pokušajte da se dočepate širokog snimka i krupnog snimka predmeta. To je mnogo interesantnije.

DA LI STE ZNALI?

Približite se subjektu

Kada pokušavate da se dočepate svojih krupnih snimaka, pokušajte da se ne oslanjate na svoja optička stakla za zumiranje. Umesto toga, priđite što je moguće bliže predmetu i dočepajte se tog krupnog snimka. Ako ne želite da snimak izgleda kao da ste ga snimili iz daljine, mnogo je interesantnije da promenite poziciju, nego da jednostavno povučete dugme za zumiranje. Takođe, audio-zapis je mnogo bolji kada ste bliže subjektu.

Pokušajte da akciju smestite u više snimaka

Akcija koja se ponavlja - rad linijske mašinerije za sklapanje, demonstracija zamaha u golfu ili rad u berbernici - prikladna je za odgovarajuće snimke akcije. Berberin seče nečiju kosu i ona pada na pod. Napravite snimak makaza, kose koja udara o pod, široki snimak cele radnje i krupni snimak refleksije makaza u ogledalu berberinovih naočara. Kasnije ćete montirati ove odvojene snimke u jednu neprekidnu kolekciju odgovarajućih akcija.

Snimajte sekvence kako biste potpomogli pričanje priče

Snimanje akcije koja se ponavlja u sekvenci je još jedan način da se stvori interes, ili čak i neizvesnost. Bacač kugle briše svoje ruke o kesu sa smolom, suši ih iznad duvalice, briše kuglu peškirom, podiže kuglu, fiksira svoj pogled na čunjeve, istupa napred, zabacuje kuglu unazad, otpušta je, klizi do linije faulta, posmatra trajektoriju kugle, a zatim reaguje na udarac.

Čas 2

Umesto jednostavnog hvatanja svega ovoga u jednom dugačkom snimku, mnogo je bolje spajanje ovih akcija u sekvencu montaža. Lako možete iskombinovati široke i krupne snimke, prateći pokrete i odgovarajuću akciju, kako biste akciju koja se ponavlja preokrenuli u sekvence koje zaokupljaju pažnju.

Izbegavajte brze praćenja kamerom i prenatrpana zumiranja

Ovakvi pokreti padaju na teritoriju MTV-a i video-amatera. Samo u par slučajeva potreban je takav rad kamere, od koga se okreće stomak. Generalno, najbolje je minimizirati sva praćenja kamerom i zumiranja. Kao i kod podrhtavanja kamere, oni podsećaju gledaoce da gledaju TV.

Ako vršite zumiranje ili praćenje kamerom, uradite to sa nekom svrhom: da biste nešto otkrili, da biste ispratili nečiji pogled, iz njegovih ili njenih očiju, do predmeta interesovanja, ili da biste nastavili da pratite akciju (kao u primeru plutajućeg lista od malopre). Sporo zumiranje, sa minimalnom promenom u žižnoj dužini, može dodati dramu kratkom govoru (sound bite). Da ponovimo, radite to štedljivo.

DA LI STE ZNALI?

Nastavite da snimate

Nemojte dozvoliti da Vas ovo upozorenje za nekorišćenje naglih pokreta, prisili da prestanete da snimate dok vršite zumiranje ili praćenje kamerom. Ako vidite nešto što opravdava brzi snimak u krupnom planu ili je potrebno da izvršite naglo praćenje kamerom, kako biste zadobili nečiju moguću prolaznu pažnju, nastavite da snimate. Uvek možete kasnije da montirate taj iznenađni pokret.

Ako prestanete da snimate, kako biste izvršili praćenje kamerom, ili zumiranje i podešavanje fokusa, možete izgubiti nešto ili sve što ste tako očajnički pokušavali da snimate. A uz to ćete izgubiti bilo kakav prateći prirodni zvuk.

Zapamtite da treba slikati odsecanja kako biste izbegli skokovite rezove

Odsecanja bukvalno omogućavaju da izvršite odsecanje iz akcije ili intervjua. Jedna od njegovih značajnih upotreba je izbegavanje skokovitih rezova - dva isečka, koja kada se montiraju jedan za drugim, u mislima gledaoca kreiraju prekid u konekciji.

Razmotrimo standardne vesti ili akcionarski intervju. Možda želite da zajedno montirate dva kratka govora, od po 10 sekundi, koje izvodi ista osoba. Pri ovome se može desiti da izgleda kao da se osoba koja se intervjuiše iznenada pomerila. Da bi se izbegao taj skokoviti rez - taj iznenađni pomeraj koji pravi diskontinuitet - u intervjuu pravite odsecanja. To može biti široki snimak, snimak ruke ili snimak osobe koja se intervjuiše iz suprotnog ugla, preko ramena osobe koja vrši intervju. Zatim možete montirati odsecanje na spoju dva kratka govora kako biste prikrili skokovit rez.

Ovo isto važi za fudbalsku utakmicu. Do diskontinuiteta može doći jednostavnim prebacivanjem sa jednog širokog snimka igrača na terenu na drugi.

Ako slikate reakciju publike ili tablu sa rezultatom, možete iskoristiti te snimke kako biste prikriili ono što bi predstavljalo skokoviti rez.

Vodite računa da ne razbijate ravan

Ovo je još jedan od diskontinuiteta kod gledaoca koji želite da izbegnete. Ako snimate u jednom smeru, ne želite da sledeći snimak gleda ka lokaciji prethodne kamere. Na primer, ako snimate intervju sa kamerom koja gviru iznad levog ramena osobe koja vrši intervju, želite da snimate suprotno odsecanje, iza osobe koja se intervjuiše i iznad njenog desnog ramena. Ovo drži kameru na istoj strani ravni - imaginarna vertikalna ravna površina koja se prostire od osobe koja vrši intervju do osobe koja se intervjuiše. Snimak iznad levog ramena subjekta razbio bi tu ravan, što znači da bi gledaoc mislio da kamera kojom je snimljen prethodni snimak treba nekako da se vidi. Na slici 2.6 prikazan je pravilan i nepravilan (koji razbija ravan) raspored kamera. Ovo takode važi za veća podešavanja, kao što je snimanje sa obe strane terena za košarku ili fudbalskog terena.

Generalno, želećete da se sve pozicije kamera nalaze na istoj strani te ravni. Ovo ne važi za sve situacije. Razmotrite TV emisiju u kojoj nastupa rok grupa. Kamermani se obično raštrkaju po celoj pozornici, hvatajući snimke iz različitih uglova i često se i sami pojavljuju pred kamerom. Ovo se dosta razlikuje od razbijanja ravni u formalnom intervjuu u kome se sedi.

DA LI STE ZNALI?

Promenite strane

Ako vodite formalni sedeći intervju koji uključuje više od jedne osobe za istu stvar, razmotrite slikanje svakog subjekta sa različite strane osobe koja vrši intervju. To jest, ako jedan subjekat snimate pomoću kamere koja se nalazi iznad levog ramena reportera, za sledeći intervju pozicionirajte kameru iznad desnog ramena reportera. Ovim se izbegava jedva primetan skok koji se dešava kada montirate dva dela od dve individue koje gledaju u istom smeru.

Ubacite dosta prirodnog zvuka

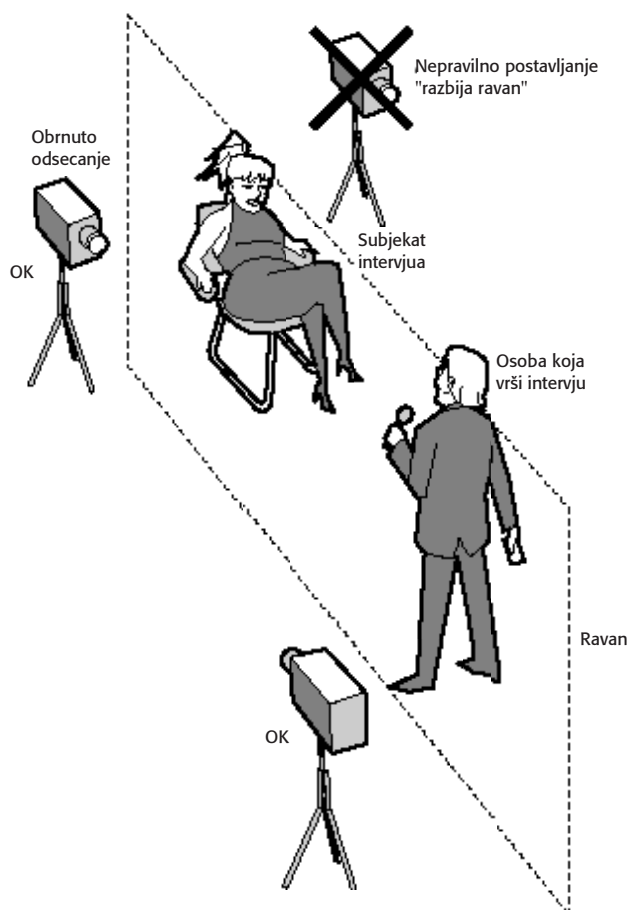
Ovo je apsolutno kritično. Zvuk obično uzimamo zdravo za gotovo. Međutim, oslanjanje na ugrađeni mikrofonski kamkordera i preduzimanje dodatnih koraka za poboljšanje kvaliteta audio-zapisa dramatično će povećati produkcijsku vrednost projekata. U Delu III, "Nabavljanje, montaža i miksovanje audio-zapisa", detaljno su obrađene audio-teme. Za sada, razmišljajte o korišćenju dodatnih mikrofona: mikrofona-sačmare (shotgun mic) kako biste suzili fokus zvuka i izbegli irelevantni šum, visećeg mikrofona (lavalier mic) za intervju kako bi se skrili sa vidika i bežične mikrofona, kako biste dobili zvuk kada kamera ne može da bude dovoljno blizu, da bi dobila ono što je potrebno.

Čas 2

Slika 2.6

"Ravan" je imaginarni vertikalni zid koji se, u ovom slučaju, proteže između reportera i osobe koja se intervjuje. Razbijanje ravni - praktično pri snimanju obrnutih odsecanja - stvara snimke kamerom koji dovode do prekida kod gledaoca.

Koristite svetla kako biste učinili projekat brilijantnim

Svetla dodaju zaslepljenost i dubinu inače blagim i ravnim scenama. Svetla koja se nalaze na kamkorderu podesna su kada želite da osvetlite mutne snimke. A puna (ali po opštem mišljenju nezgrapna) oprema za osvetljavanje, sa nekoliko obojenih gelova, može da oživi inače dosadnu laboratoriju za istraživanja. Ako nemate vremena, novca, strpljenja ili osoblje za rad sa dodatnim svetlima, uradite sve što je moguće da povećate dostupno svetlo. Razmaknite zavese, uključite sva svetla ili donesite nekoliko stonih lampi u sobu. Jedno upozorenje: situacije sa malo svetlosti mogu biti dramatične, a saplitanje o nekoliko lampi za sto može da uništi taj osećaj u momentu.

DA LI STE ZNALI?

Vodite računa o balansu beline

Bez obzira na svetlosnu situaciju u kojoj se nalazite, uvek morate da vodite računa o balansu beline. Različita svetla rade sa različitim temperaturama boja. Oči automatski kompenzuju te razlike u boji, ali kamkorder nije toliko prefinjen. U današnje vreme većina kamkordera ima automatski balans beline, a mnogi imaju i ručni balans beline. U većini slučajeva, dovoljan je automatski balans beline. Pri kretanju iz sobe u sobu, ili iz unutrašnjosti napolje, kamera "pretpostavlja" da je sve u njenom vidiku sivo i na osnovu toga podešava balans boja.

UPOZORENJE

Nezgodne situacije sa osvetljenjem

Problem se javlja kada snimate unutra i imate prozor u sceni. U ovom slučaju, šta god vidite kroz prozor imaće najverovatnije plavu boju. Još jedna nezgodna situacija sa balansom javlja se pri snimanju scene sa predominantnom bojom, kao pri snimanju proizvoda korišćenjem pozadine sa jasnom bojom. Automatski balans beline će "misliti" da je ta jasna boja siva, i snimak će izgledati očajno. To je situacija kada treba da stavite sivi ili beli karton na scenu, ispunite vizir tim kartonom ispod bilo kakvog svetla koje palirate da koristite za snimak proizvoda, i pritisnite dugme za ručni balans beline. Kako biste ocenili ručni balans beline, obavite zabavnu praktičnu lekciju, vršite snimanje u toku ove procedure ili kada hodate iz unutrašnjosti napolje kako biste videli kako se boje menjaju.

Isplanirajte svoj snimak

Kada razmatrate video-projekat, isplanirajte šta bi trebalo da snimate kako biste ispričali priču. Snimanje šampionata u fudbalu Vašeg deteta, ili medicinske procedure, na video-traku, zahteva planiranje kako bi se obezbedio uspeh. Znaite šta želite da konačni video-projekat kaže i razmislite šta Vam je potrebno da snimate, kako biste ispričali tu priču.

Čak i najbolje postavljani planovi i projekti sa najpažljivije sastavljenim scenarijima mogu zahtevati podešavanja, kada počnete sa snimanjem na tom polju. Bez obzira kako zamislite završeni projekat, budite spremni da napravite izmene kako se situacija bude menjala.

Ekspertni saveti Karla Petersena

Karl Petersen je moj omiljeni fotograf TV vesti. Sreli smo se u Boiseu, u Idaho, gde smo radili na konkurentskim stanicama. Kasnije smo zajedno radili na KSL-TV-u u Salt Lake Citiju. Osnovali smo kompaniju za video-produkciju u Oregonu pod nazivom Glint Video (uvek smo pokušavali da dobijemo "svetlučavi" snimak u svim našim vestima). Zatim je Karl prešao na KGW-TV u Portlandu, gde je sada glavni fotograf.

Čas 2

*Karl Petersen - glavni
fotograf, KGW-TV,
Portland, OR*

Karl je video i radio sve. Ništa ga ne može zbuniti. On će se izložiti opasnosti u najnapetijim situacijama i snimaće sa samopouzdanjem. Kada smo išli za pričama, on je imao neizrečeno razumevanje: nikada nisam morao da kažem Karlu kakva mi je vrsta slika i zvukova potrebna. Znao sam da će uvek uzeti upravo ono što će učiniti da priča proradi. Karlov uobičajeni obilazak ovih dana je fotografisanje iz helikoptera. "Sky 8", KGW-ov Bell 407, ima dve Flir kamere. Jedna od njih je infracrvena i može da radi u totalnom mraku.

Karlov savet vredi više od cene ove knjige. Primite ga k znanju:

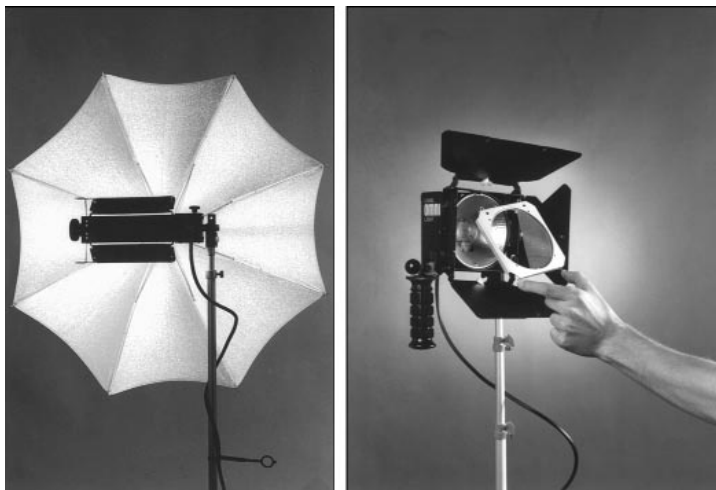
- Moj prvi savet za snimanje je, nemojte to raditi. Izberite karijeru doktora, advokata, vozača kamiona, lučkog radnika, pijaniste u bordelu, ili koju god.
- Ako ne uspete u tome, moj prvi savet je da uvek slikate kao montažer. Uvek razmišljajte kako da predete sa jednog snimka na drugi. Pokušajte da dobijete neku vrstu snimka sa prelazom koji ima ili ulaz ili izlaz. Pri montaži, za prelazak sa tačke A na tačku B, posebno su korisni krupni planovi.
- Napravite dobar miks snimaka - široki, srednji, krupni plan (dobri su ekstremni krupni planovi) i neobični uglovi. Napravite dosta snimaka. Raznovrsnost je prijatelj montažera.
- Napravite uvodni snimak koji govori gledaocu gde se nalazite.
- Osnove: Postarajte se da imate sveže promenjene baterije, uvek nadgledajte audio-zapis nošenjem slušalica (ako to ne uradite, garantovano ćete se opeći) i vodite računa o balansu boja.
- Za sve unutrašnje intervju preporučujem najmanje dva svetla, tri ako imate vremena (ja obično nemam - TV vesti su grozničave). Ako se nalazim na desnoj strani reportera, svetlo sa reflektorom u vidu kišobrana stavljam malo sa njegove leve strane. To znači da osoba koja se intervjuiše gleda u pravcu svetla. Stavljam Lowell Omni sa "vratima" (kako bih sprečio sijanje u objektiv) iza i preko levog ramena subjekta intervjuja (to jest, sa moje desne strane).

Ovo daje lepo naglašavanje. Ako imam vremena, stavljam treći kišobran dobro iza kamere kako bih dodao popunjavanje (videti sliku 2.7).

Slika 2.7

Lowel Tota sa kišobranom (levo) i Lowel Omni sa vratima. Slike su dobijene ljubaznošću Lowel-Lighta.

- Ako snimam u sobi u koju sunčeva svetlost ulazi kroz prozor, koristim plave gelove - koji su posebno izbalansirani za dnevnu svetlost - i balans boja za sunčevu svetlost.
- Za snimanje podvodnih fotografija preporučujem korišćenje Ewa-Marine video-kamkordera u plastičnoj torbi (videti <http://www.ewa-marine.de/English/e-start.htm>). Oni su dobri za dubinu od oko 30 stopa, jednostavni su za korišćenje i relativno su jeftini (oko 350 \$).

Kada snimam iz "Sky 8" sedim u toplini i udobnosti zadnjeg sedišta i upravljam kamerama pomoću laptopa i džojstika. Nema mnogo video-producenata ovakav luksuz. Za one koji moraju da snimaju kroz prozor sa strane, evo nekoliko saveta:

- Prvo mislite na bezbednost. Postarajte se da ništa ne može da otpadne sa kamere - kao što je poklopac objektiva - ili sa zadnjeg sedišta i eventualno pogodi rotor. Ovo može da dovede do toga da se helikopter okreće kao lud, tako da će Vam se mnogo zavrteti, pre nego što umrete.
- Snimanje sa skinutim vratima je idealno (uklonite ih pre nego što poletite).
- Postarajte se da kameru držite malo unutar rama vrata kako ne bi bila na vetru.

Čas 2

- Nabavite pilotsku "dizalicu", tako da možete da snimate pravo ispred sebe. To je mnogo dramatičnije. To je odličan način za let iznad reke, na primer.
- Neka pilot leti nisko. To omogućava odlične otkrivajuće snimke, kao što je let iznad grebena kako bi se otkrila ekspanzivna perspektiva.

Konačno, nemojte zaboraviti da uhvatite "svetlucavi" snimak.

Zaključak

Video-produkcija visokog kvaliteta mora započeti sa izvanrednim video-zapisom. Vaša oprema je glavna - prvoklasni kamkorder (po mogućstvu DV ili analogni sa difuzionim kvalitetom), svetla, mikrofoni i tronošci. Kada snimate svoj sirovi video-zapis, razmišljajte van okvira. Ne zadovoljavajte se standardnim, dosadnim snimcima sa ramena. Pridite blizu, spustite se nisko, potražite neobične uglove. Prirodni zvuk je esencijalan, a svetla dodaju efekat snimku.

Pitanja i odgovori

- P** Kada radim brze intervjue na terenu korišćenjem kamere koju držim u ruci, ljudi uvek bulje u kameru i "glume". Da li postoji način da se ovo ispravi?
- O** Naravno! Morate prestati da buljite - i to u vizir. Probajte da uramite "čovaka na ulici" (MOS - man on the street - u žargonu TV vesti) u vizir što je opuštenije moguće i da zatim okrenete glavu od kamere. Gledajte subjektu u oči i umesto da ih intervjuišete, pričajte sa njima. Oni će Vam uzvratiti uslugu.
- P** Kako da održim kameru u mirnom stanju kada snimam prateći snimak? Šta uraditi pri snimanju nečega kao što je upravljanje splavom na penušavoj vodi brzaka? Ne postoji način da se ona tada umiri.
- O** Tačno! Jedan od najsnažnijih elemenata video-zapisa je da može prebaciti gledaoce na neko mesto koje se nalazi izvan njihovih soba ili kancelarija. Snimci treba da budu mirni da se ne bi razbijala ta iluzija. Ali, ako je "mesto" puno akcije, onda bilo kakav pokret kamere jednostavno oslikava kako bi gledaocu izgledalo da se nalazi tamo i da oseti uzbuđenje. Pokreti kamere u pokretima akcije, posebno iz perspektive prvog lica, su izuzetno efektivni.

Radionica

Kviz

1. Ako snimate formalni intervju u kome se sedi i kamera je postavljena iznad levog ramena osobe koja vrši intervju, gde bi trebalo da postavite kameru za obrnuto odsecanje?
2. Koja je principiska prednost digitalnog video-zapisa u odnosu na analogni video-zapis?
3. Zašto bi trebalo da "označavate" Vaše trake?

Odgovori na kviz

1. Stavite kameru iza subjekta intervjua i snimajte iznad njegovog desnog ramena. Možete snimati dva široka snimka reportera i osobe koja se intervjuiše i krupan snimak reportera koji biste koristili kao odsecanje. Ako reporter neće biti deo priče (tipično pri korporativnim produkcijama), držite kameru na njenoj originalnoj poziciji i snimajte krupne snimke ruku i široke ustanovljene snimke. Analogni video-zapis pati od obe bolesti.

Čas 2

2. Digitalni video je jednostavna kolekcija nula i jedinica. Ne postoji degradacija u kvalitetu signala pri prenosu ili gubitak pri generisanju nakon nekoliko montaža.
3. "Obeležavanje" traka - to jest, postavljanje kontinualnog vremenskog koda od početka, pre nego što se počne sa bilo kakvim snimanjem - obezbeđuje da neće postojati duplikati vremenskih kodova na istoj traci. To znači da kada Premiere kasnije vrši automatizovano prebacivanje video-zapisa izabranih isečaka, neće biti zabune oko izbora između isečaka sa istim vremenskim kodom.

Vežbanja

1. Dograbite svoj kamkorder i snimate neki video-zapis. Imajte na umu moje savete. Setite se pravila trećine. Snimate široki, krupni i prateći snimak. Pratite akciju, upotrebite neobične uglove i snimate dosta prirodnog zvuka.
2. Kritički pregledajte svoje video-zapise, tražeći snimke sa lošim kadrovima, mesta gde se kamera trese i gde postoji loše osvetljenje. Učite na svojim greškama.